

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2023

Nr. 32

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 november 2022

Tijdens het wetgevingsoverleg (WGO) Koninkrijksrelaties van 2019 is toegezegd dat de Kamer periodiek geïnformeerd zal worden over de gezamenlijke inzet op de rechtshandhaving en over de hoofdlijnen van het Justitieel Vierpartijoverleg (JVO).¹ Met deze brief informeer ik u hierover, mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarmee wordt ook opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de beleidsdoorlichting van artikel 1 van hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties.²

Inzet rechtshandhaving

Elke twee jaar laten de betrokken rechtshandhavingpartners een criminaliteitsbeeldanalyse voor het Caribisch deel van het Koninkrijk opstellen. In 2022 is dit criminaliteitsbeeld weer opgesteld. Op basis hiervan vindt beleidsvorming ten aanzien van de opsporing plaats en worden binnen de rechtshandavingsketen afspraken gemaakt over de inzet.

In de criminaliteitsbeeldanalyse wordt opgemerkt dat de landen door de COVID-19-pandemie vatbaarder zijn geworden voor de groei van transnationale criminaliteit: de verslechterde economische situatie, hogere werkloosheid door baanverlies, en een toename van illegale migratie dragen hier aan bij. De druk op de rechtshandavingsinstanties neemt toe door een tekort aan mensen en middelen. Ook benoemt de criminaliteitsbeeldanalyse een vergroot risico op corruptie, witwassen en cybercrime. Als gevolg van de economische situatie en krimpende budgetten neemt de ontvankelijkheid van medewerkers binnen rechtshandavingsinstanties toe. De rechersamenwerking in het Caribisch

¹ Kamerstuk 35 200 IV, nr. 14.

² Kamerstuk 33 189, nr. 10.

deel van het Koninkrijk zal zich onverminderd blijven inzetten op deze fenomenen.

Afgelopen jaren is er door Nederland reeds fors geïnvesteerd in onder andere de ondermijningsaanpak (zie ook kamerbrieven over resultaten Team Bestrijding Ondermijning Kamerstukken 35 300 IV en 29 911, nr. 14 en Kamerstuk 35 925 IV, nr. 37). Het Ministerie van BZK stelt extra middelen voor de ondermijningsaanpak beschikbaar om capaciteit toe te voegen aan het researchsamenwerkingsteam (RST), de Openbare Ministeries en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Deze investering loopt via een ingroeimodel op tot € 12,9 mln. per jaar in 2025, naast de reeds bestendigde € 12 mln. per jaar.

Naast repressief wordt er ook preventief ingezet door middel van de bestuurlijke aanpak van ondermijning, waarvoor de landen momenteel werken aan de plannen van aanpak. Ook ten aanzien van grensbewaking zijn er de afgelopen jaren extra middelen beschikbaar gesteld door BZK om meer personeel van de Koninklijke Marechaussee en de Douane ter ondersteuning in te zetten voor de lokale diensten in het Caribisch gebied, met als doel illegale activiteiten (zoals mensen- en drugssmokkel) te verminderen.

Vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn er afgelopen jaar middelen beschikbaar gekomen voor de (internationale) aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit, waarvan een gedeelte zal worden besteed aan de aanpak in de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio. Zo heeft JenV middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van de informatieknooppunten in het Caribisch deel van het Koninkrijk, ten behoeve van de wettelijke grondslag voor het delen van politiegegevens binnen het Koninkrijk en voor de plaatsing van enkele FIOD medewerkers in Caribisch Nederland.

Ter bevordering van een effectievere samenwerking en verbeterde informatiedeling wordt er ingezet op een gezamenlijke uitvoering van de Toekomstagenda internationaal offensief tegen georganiseerde criminaliteit t.b.v. Latijns-Amerika en de Cariben.³ Daarbij trekken verschillende partijen, waaronder het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), gezamenlijk op voor een intensivering van de aanpak van transnationale criminaliteit met een relatie tot de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio.

Hoofdpijnen JVO augustus 2022

Op 15 augustus 2022 heeft het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) plaatsgevonden. Het JVO is het halfjaarlijks overleg tussen de vier Ministers van Justitie van het Koninkrijk over de gemeenschappelijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit en veiligheid. Tijdens het overleg tussen de Ministers zijn onder meer de volgende onderwerpen besproken:

De rol van de Kustwacht bij de aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit

Voor het tegengaan van grensoverschrijdende en ondermijnende criminaliteit is de rol van de Kustwacht onmisbaar. De komende jaren zal de Kustwacht zich onder andere richten op: het tegengaan van het transport van illegale goederen, mensensmokkel, mensenhandel en (de

³ Kamerstuk 29 911, nr. 355.

facilitering van) terrorisme in de Caribische regio. Deze beleidsspeerpunten zijn opgenomen in het nieuwe Justitieel Beleidsplan Kustwacht. Dit plan wordt elke vier jaar opgesteld door de Openbare Ministeries van Aruba en van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba en vormt de basis voor het justitieel optreden van de Kustwacht in het Caribisch gebied. Tijdens dit JVO hebben de Ministers het Justitieel beleidsplan Kustwacht voor 2022–2025 vastgesteld.

Migratie

Een goed functionerend en effectief migratiebeleid conform de internationale verplichtingen is van belang voor het hele Koninkrijk. Tijdens het JVO zijn er afspraken gemaakt om intensiever samen te werken op het gebied van terugkeer en repatriëring van migranten. De Nederlandse Dienst Terugkeer & Vertrek heeft samen met de verantwoordelijke uitvoeringsorganisaties in het Caribisch deel van het Koninkrijk een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld. Het doel is om een samenwerkingsnetwerk op te richten dat een humaan, transparant en efficiënt terugkeerproces bevordert, met bijzondere aandacht voor vrijwillige terugkeer. Dit wordt onder meer bereikt door structureel samen te werken aan de hand van werkafspraken, de uitwerking van verschillende werkprocessen en het uitvoeren van gezamenlijke repatriëringsvluchten.

Daarnaast heeft het JVO een Memorandum of Understanding vastgesteld tussen de voogdijraden van Aruba, Curaçao, Caribisch Nederland en Sint Maarten. Dit MoU bevat afspraken over de evacuatie van kinderen tijdens en na een natuurramp binnen het Koninkrijk om kinderen snel, veilig en met voldoende waarborgen te kunnen evacueren. Dit is met name van belang om kinderen zo goed mogelijk te beschermen in crisissituaties, onder andere door deugdelijke registratie.

Detentie

Op verzoek van de vier Ministers van Justitie heeft de Raad voor de Rechtshandhaving een evaluatie uitgevoerd ten aanzien van de Onderlinge Regelingen Detentie (ORD). Het afgelopen JVO is het vastgestelde evaluatierapport, inclusief een samenvatting en de aanbevelingen, aangeboden. De evaluatie heeft uitgewezen dat er bij de toepassing van de ORD door de vier landen in het Koninkrijk veel goed gaat. Daarnaast zijn er een aantal knelpunten naar voren gekomen waarbij het rapport aanbevelingen doet op het gebied van de huidige regeling en de uitvoering van de huidige ORD's. Bijgaand bij deze brief ontvangt uw Kamer thans het evaluatierapport van de Raad voor de rechtshandhaving. Hiermee geven we, zij het met enige vertraging, opvolging aan artikel 30, lid 5 van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving. De vier Ministers van Justitie hebben afgesproken dat er een gezamenlijke beleidsreactie wordt geschreven op de evaluatie, welke naar verwachting begin 2023 gedeeld zal worden met de Kamer.

Regionale samenwerking brandweer en politie

Tijdens het JVO is ook gesproken over het belang van regionale brandweersamenwerking. Door de kleinschaligheid van de brandweerkorpsen in de landen is onderlinge samenwerking nodig om voldoende kwaliteitsniveau te behouden. In 2018 is er voor een periode van vier jaar een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen Brandweer Nederland, Brandweer Korps Caribisch Nederland en de brandweerorganisaties in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Tijdens het JVO van augustus jl. is deze verlengd in ieder geval voor een periode van drie kalenderjaren door het ondertekenen van een hernieuwde samenwerkingsovereenkomst. Het

doel van de samenwerking is door uitwisseling van kennis en ervaring en het bieden van wederzijdse ondersteuning, een (kwalitatieve) versterking van de brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing te realiseren. Ook zal worden gewerkt aan een zekere uniformiteit van beleid; een eenduidig opleidingssysteem; het delen van deskundigheid met expertgroepen; en het realiseren van inter (ei)landelijke kwaliteitsborgingssystemen. In dit kader worden de Ministers tijdens het volgende JVO geïnformeerd over de contouren voor een gezamenlijk vakbekwaamheidsbureau.

Voor wat betreft de politiesamenwerking is door het College van Korpschefs aan de Ministers een update gegeven van de vorderingen in de regionale politiesamenwerking. De implementatie van het plan van aanpak voor de doorontwikkeling van de lokale informatieorganisaties is met succes van start gegaan. Tevens wordt er gewerkt aan het borgen van opleidingen in de regio, daarnaast is het politieleiderschap verder ontwikkeld.

Tot slot

Het volgende JVO zal plaatsvinden op 18 januari 2023 op Aruba.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius